

Stiglo 4. 12. 08
 Perveću 12. 12. 08
 Primjer..... U ŠIBENIKU, 4 Prosinca 1908.
 Escri.....

GRADINA BIBLIOTEKA
 "JURAJ SIŽGOVIĆ"
 ŠIBENIK
 NAUČNI ODSJEK

Br. 8.

God. I.

Glas Malog Puka

GLASILO ORGANIZOVANIH RADNIKA.

Izlazi svakog petka - Godišnja cijena za zemlju poštom K 3, Van države 4 K - Pojedini broj 4 pare - Pisma se šalju na urednika D. Glumca, štamparskog radnika Šibenik - Rukopisi se ne vraćaju, a neplaćena pisma ne primaju se.

Nakladnik, izdavaatelj i odgovorni urednik V. Baranović - Tiskarnica I. Sflaglinatz

Zakonsko osiguranje radnika.

Mnoge su žrtve podnesene, mnoge su se borbe vodile, dok je radni narod u Austriji uspio, da prisili vladajuće krugove, da pridju k razmišljanju, kako da se radniku omogući primjerna pomoć u starijim danima, kad postane nesposobnim za rad ili kad u mladim godinama tjelesno nastrada.

I sama su gospoda vlastodršci uvidjeli nepravdu, koja se nad širokim narodnim masama počinja, što postajući nesposobnim za rad moraju za plotom skapavati od gladi, ili da utale glad moraju ili krasti, ili ubijati, ili... I gospoda su — a i skrajnje je vrijeme — uvidjela, da ona: „u radiše svega biše, u štedišu još i više“, gubi snagu, jer je radnik tako mizerno nagradjen, da mu nikako nije moguće koji groš za stare dane uštediti, kako ono vele, u zlatnim mladim godinama, jer ga i u njima zateče mnogo crnih dana kad je u besposlici, bez zarade.

Da, uvidjela su gospoda tu potrebu i prisiljeni od masa bespravnika, prihvatise se uredjenja tog važnog pitanja. No koliko će radnicima ta reforma koristiti, to ćemo tek viditi. Unaprijed — računajući po škrtosti naših državnika u radničkim pitanjima — možemo se nadati, da će ta reforma biti veoma mršava. Mi za sad nećemo se samom reformom baviti, već ćemo samo jedan stav iz nje uzeti. Naime onaj, koji govori o vremenu, pravu i godinama, kad će se radnik moći umiroviti. To je vrijeme ni manje ni više vanj 60-tih godina svoga života, dobiće obnemogli radnik mirovinu. Vidi se iz ovog, kako vla-

stodršci znaju dobro računati! Jer koliko radnika danas doživljuje 60 godina? Ili su valjda računali po ugojenim bogatašima, koji su u stanju preživjeti ove godine, jer im tijelo nije iscrpljeno i obnemoglo kao u radnika.

Statistika kako nam govori, radnici umiru u tridesetim godinama svoga života i računajući prema tom, biće malen broj onih sretnika, koji će osjetiti blagodat ovog novog zakona — mirovine.

Dok činovnici i drugi službenici kao sabljaši odlaze u mirovinu u mladim godinama i ako su tjelesno jaki i krepki, radnicima se ustanovljuje toliki minimum godina i ako su već u četrdesetim godinama iscrpljeni i obnemogli tako, da im se niti mili, niti mogu rad obavljati. Radnici, koji svojim radom uvećaju društvena imanja, dobivaju tako oglodanu koščinu, dok oni prvi, koji sav svoj život trate u besposlici čardajući božije dane, postigavaju mirovinu već u mladim godinama. Eh, ta oni su gospoda! i njima se daje kapom i šakom.

Ali kad znamo, da se nad radnicima prevara svagdje i u svakom slučaju vrši, tad se ne možemo čuditi ovim gospodskim računima ni u ovoj zakonskoj reformi, koja ima da na snagu stupi.

Kako pri uvodu rekosmo, velike su žrtve podnesene, dok se vlastodršcima ova potreba predočila i ovo je prvi početak onom, što se ima ostvariti na korist radnoga naroda. Nesigurnost svoga života trpjeli smo do sad, pa ćemo ga morati i nadalje trpjeti, ali ipak vidimo da radnička borba nije uzaludna i da možemo s pravom i sigurnošću reći: naša je budućnost! Svakim danom očito se vidi pri-

tjerujemo gg. državnike u škripac svakim danom vladajuća klasa radničkim zahtjevima popušta, pokorava se i raspušta obruč, kojim je narod opasala i učinila svojim robom.

Mi se svakako s ovom reformom ne možemo zadovoljiti, već moramo srčano ustrajati u daljoj borbi na izgradnji potpuno pristojnog radničkog života i sigurnosti. Danas još može se reći spavamo i sve ove zakonske ustanove, koje su na korist našu, postigavamo ne borbom cijelog naroda, već se za to bore jedino centri i svjesniji drugovi, koji uvidjaju potrebu borbe. Svakako da onda, kad se udruže i razredno prosvijetle svi bespravni, da će i naši koraci postati orijaški i da ćemo si lakše krčiti put do potpunog ostvarenja naših pravednih težnja i ciljeva.

Broj i snaga i samo zvanje, koje u zemlji radni narod predstavlja, najmoćniji je faktor, jer je on izvor sviju društvu korisnih vrela. A što pokraj svega toga trpimo zapostavljenost na svim tačkama, tom je uzrok, što nam je današnja država i ona družba, koja s njom upravlja onemogućila, da dodjemo do sposobnosti da shvatimo i ocijenimo svoju snagu. I baš za to ona manjina koristi se, a mi čamimo u ropskim okolišima njenim.

Korak po korak, ide se naprijed! Jer čim je probiven prvi mrak, čim je radnik počeo svoj položaj shvaćati, zadat je udarac vlastodršcima. Ideja bratstva, jednakosti i složna rada, prodrila je u mase bespravnika i ona svakim danom prikuplja nove borbe u jedno tijelo, pod jednu zastavu, na složan rad. Strah i trepet hvata vlastodršce pred zahtjevima radnog naroda, ali ne imajući kud ni kamo,

pokorno se radničkim zahtijevima, postepeno, udovoljava. To se očituje s akim danom! I za to ne smijemo malaksati, već moramo poput naših drugova u drugim gradovima prikupljati se u svoje društvo, prikupljati naše raštrkane snage u jednu cjelinu, da uzmognemo zajednički voditi dalju borbu za svoja prava. Mrak moramo istrijebiti; verige moramo srušiti!

Novom ovom reformom o zaštiti radnika u starosti i nemoći učinjeno je mnogo, a do nas stoji, da podjemo dalje.

I za to uvijek naprijed, a pobjeda mora biti naša! — *mac.*

Nedjeljni počinak.

Skraćanjem radnog vremena radnici dobivaju mnogo, a poslodavci ništa ne gube. Jer čim je radik više otpočinuo, tim će kad nastavi rad imati više snage i volje radu i prema tom mnogo brže može raditi. Radnici pak dobivaju, jer im se tijelo s pristojnim odmorom može odmoriti, a tako tijelo dolazi do sposobnosti, da se lakše raznim bolestima, kojima je izvrženo može odhrvati.

Osim toga i danas već stoje mnogobrojni radnici, koji ne mogu dobiti zarade, a tim ni dnevne prehrane, te ukidanjem nedjeljnog rada i skraćivanjem radnog vremena, bio bi uposlen veći broj radnika i tako bi i oni, koji stoje besposleni, mogli doći do rada i zarade. Jer što od njih da bude? Budući gladni, a glad se trpjeti ne može pokraj svega bogatstva, koje mu oči bode. prisiljeni su ili prositi, ili otimati, ili krasti, ubijati i svoje tijelo prodavati, a svem tom su posljedice, da se trpaju državni zatvori i da se toliki nepotrebni izdatci davaju raznim sudijama i istraživačima, oružništvu i policiji, koji svi preko post jejih zakona čuvaju i brane sjetinju privatnog vlasništva. Ukidanjem sirotinje i nemanštine, te opskrbom svakoga građanina potrebnom količinom živeža i drugih potreba, umanjije

se i broj zločinstava, kojima je i opet prema tom kriva današnja razredna država, gdje pojedinci imaju svu slast i last, a milijoni bore se za nahraniti gladni stomak, te su prisiljeni pasti u prostituciju i činiti sva zla e da se prehrane, ubijati i otimati, jer im tudje imanje zasljepljuje oči.

Zato nam mora biti kao prvi zadatak ukinuti rad po nedjelji i skraćivati radno vrijeme, jer će na taj način i onima, koji danas rada ni zarade nemaju, dati se prilika, da se svojim radom pošteno prehranjuju, da se odbace od prostitucije, krađe i ubijanja.

Znamo da su zatvori učinjeni samo za siromake, jer kaže se: ko se svadja? Nužde se svadjaju! To znaju veoma dobro i naši vlastodršci, ali ipak ne će na sve pri govore ni okrenuti se, e da se toj anarhiji, koja uslijed sirotinje vlada stane na put.

Ne, to oni neće učiniti, a i njihovi računari s tim bi se kosili. Jer njihovi su sinovi sudci i advokati, a kad bi prestale krađe i svadje, oni bi, ne znajući ništa raditi ni svojim se radom hraniti, morali pokrepati od gladi.

Na to, dakle, da će nam oni u tom u susret izaci, ne možemo ni misliti, već na vladujuću klasu moram d pritiskom naših svijesnih redova djelovati, e da se ostvari ono za čim idemo. A mi ćemo to moći učiniti, jer ako smo organizovani mi smo jaki, mi smo sila, koja je i prevelika, a da vlstodršce ne bi mogla pokorit.

I za to udružujmo se e bi složenim radom i borbom nedjeljni počinak izvojevali.

Iz bolnice.

Imao sam priliku, obilazeći jednog bolesnog radnika, koji se je u bolnici nalazio, vidjeti sav nered kuće, koja je danas jedina, da radnika prima pod svoj krov u bolesti, nemoći i starosti — bolnice. Ne ću štovani družu uredniče,

raspravljati ovu strav na dugo i široko, jer prostor lista to nedopušta, ali se nadam, da ćete ovim činjenicama ustupi mjesta u s. om listu:

Druga Spaventia obišao sam u bolnici, da vidim, kako je. Začudjen sam ostao, kad sam ga vidio gdje leži u jednom uglu na kamenom tlu. Već samo to moglo je kazati, kakav nered vlada u bolnici. Ali kad navedem sve vidice se i bolje.

Drug Spaventi otišao je u bolnicu jer ga je ruka zabolila, da mu se pomoc dade. Mjesto željene pomoći, ležeci na kamenom bolničkom podu dobio je, da je na cijelom tijelu obolio, da se ni okrenuti ni jesti ne može. 4 samo dana u našoj bolnici ništa jeo nije, niti ga je liječnik pregledao.

U sobi, u kojoj je dotični drug ležao, nalazilo se još pet bolesnika. Pitao sam ih kako im je, a za odgovor dobih: zlo, dragi prijatelju; nikad k nama doktor ne dolazi; dodje do vrata, pogleda nas kao kakova manija i ode, samo što od oka ubilježi dijetu; da nam je samo moći, da odemo odavle, pa da svojoj kući dodjemo, sigurno bi prije ozdravili, jer bi nas naši na domu bolje pazili. 22 dana ima — reče jedan bolesnik — od kako sam u bolnicu došao, a doktor me još nije ni pogledao; džabe ti ovakova bolnica i liječenje; siromake, kažu strpaju ovdje, pa crkni, živi; kad bi bilo purana, eh onda bi drukčije bilo!

Ovo su fakta.

A mi smo slobodni upitati nadležne, je li ovo u redu i smije li ovako biti? Smije li ona kuća, koja je ustanovljena da bolesnog i obnemoglog čovjeka pod svoj krov primi ovako postupati i jesmo li dužni tako nemarne liječnike plićati? Ne, i po sto puta ne. Ali vrana vrani oči u ne kopa i badava je raznim mješinama to dokazivati. Tek onda, kad dodjemo do mogućnosti, da ovu gospodu na odgovornost pozovemo, tek onda moći ćemo se nećem belje od bolnice na-

dati. Jer što je gospodu briga što siromah erkava? Ta takovih danas ima previše, pa je bolje da ih nestane. Ali, gospodo, bojimo se, da vam takav rad ne prisjedne. Bolnicu narod izdržava i ona mora svojoj svrsi odgovarati, bez obzira na privilegija i imanje.

Žandarske i vojničke kasarne stoje drukčije. Na njih se troše nepotrebno milijuni narodnog novca, a za ove kuće, koje su korisne cijelom narodu, ne troši se ništa i u njima sja nered i siromaštvo.

Humanost zahtijeva od svakoga, da bolesnika pomogne, a u našoj bolnici ne da se čovjeka liječi, već se u njoj još više razboli. Da, ali i to siromasi, dočim bogati uživaju i ovdje pomoću radničkih žuljeva.

Još mora se spomenuti, da dotičnom drugu bolesnička blagajna nije htjela priznati plaćanje bolnice, što je u prvom redu dužna, jer gg. na blagajni vele, da se nije prijavio blagajničkom liječniku. Da li je to u redu. Čitao sam u vašem listu o ovoj gospodi i njihovom djelovanju na blagajni, ali ovo me je upravo gadilo.

Ovo radi „bolnice“ i bolesničke Grimanijeve blagajne.

Svaki štrajkolomac je izdajica radničkog staleža.

Prije nego li u kom mjestu primite posao i prije nego li se u neko mjesto krenete, propitajte se: da li nije štrajk u tom mjestu. Ne idite u mjesta, gdje se radnici bore, gdje štrajkuju. Nemojte nasjedati ni kapitalističkim agentima, koji vas mame. Štrajkolomac biti znači izdajstvo svoje radničke braće.

DOPISI.

(Radnja gosp. Žica na novoj obali). I kod nas ovdje vlada upravo samovolja g. poduzetnika Žica. Ovaj gospodin ne obazire se na teški rad, koji smo prisiljeni obavljati od jutra do mraka, bez ikakova odmora već nas u poslu kočijaški nagunja. U jutro se počinje raditi u 9 i pol sati kad se čovjek još mora od zime da smrzava. Rad traje do podne uz marendu od pola sata. Do sada smo imali 1 sat počitka na podne, a sad nam ovaj gospodin zasladi rad, jer nam na podne oduze pol sata. A može li se čovjek u pol sata odmoriti, može li mu tijelo otpočiniti?

To njega nije briga. On ne pozna ni boga ni zakona, već radi pa radi. Bog mu je novac, a zakon je ovdje njegova volja. Radnicima jednostavno prijeti, da će im od zaradjene nadnice (!) ustegnuti, ako ne će da rade kako on hoće. Radnike otpušta bez otkaza. Mi na ove protuzakonitosti i marvinsko izrabljivanje upozorujemo vlast, da se toj samovolji stane na put i da se uvede zakonsko poštivanje.

Radnike pak pozivamo, da se udruže, kako bi se mogli spremati, da potražimo račune od g. Žica i njemu sličnih izrabljivača narodnih.

*

(700 modernih robova). Žalosu sliku može vidjeti onaj, koji zadje u tvornicu karbita u Šibeniku. 700 ogođenih i gladnih ljudi izrabljuje nezasićeni kapital bez prestanka. Godina slaba, snaša ubila sve, a ono što ostade iza suše odnesoše za poreze i popove i siromak je prisiljen za голу kost svoj život u onoj radji upropastićivati. Jer kraj nadnice od K 1-80 niti je živjeti niti umrijeti kraj skupoće koja vlada. Narod je neak i u popovskom maku, pa se ne zna oprijeti, a pošto nije organiziran nije mu to moguće. Ostaviti posao pa ići kući, čeka ga glad, a tako mu je i ovdje radeći. Naganjanje na rad vrši se u vel ko kao da nas plaćaju 5—6 kruna dnevno. Mi znamo, da se ovo stanje ne će moći popraviti sve dotle, dok se ne organizujemo i zajedno. Složno ne povedemo borbu. Za to ovim pozivamo sve ono roblje iz karbit-fabrike, da se prene, da se otrese mraka i da svojoj organizaciji pristupe, koja će im jedina njihovo sirotinjo stanje moći popraviti i život snosljivijim učiniti, jer to je njezin zadatak. Kad se svi udružimo i složimo, onda ćemo biti i jaki i moćni. Za to, radnici, svi u organizaciju, u radničko društvo, gdje ni advokatske gulikože, ni popovski mračnjaci, ni lijeni bogataši nemaju mjesta, već koja je samo da nama pomogne.

*

(Sa željeznice). Zadnji broj našeg lista bio je kod nas s veseljem pozdravljen. Čast onome, koji opisao ponašanje šjor Senjanovića. Istina on se ljuti, ali onaj tuš dobro je na njegovu usijanu glavu djelovao, te ima izgleda da će mekši postati. Do njega stoji da čovjekom postane, a u protivnom ima svakoj boli ljekovite trave. Za list ćemo se postarati i da se čita a i dobrovoljnih priloga kupićmo, da uzmogne neumoljivo šibati svakog, koji jaši na radničkim plećima. List gospodi kopa oči, jer im pošilja gorke pilule, koje im pormetiše i mozak i stomak. To danas, a u buduće više, jer ima materijala.

VIJESTI.

Poziv na skupštinu. U nedjelju dne 6. ov. mj. održaće se društvena skupština u 9 sati prije p. u društvenim prostorijama sa ovim dnevnim redom:

1. Izvještaj upravnog odbora;
2. Nadopuna upravnog odbora društvenog;
3. Držanje kongresa u Dalmaciji;
4. Slačajni predlozi.

Pozivaju se svi drugovi, da u potpunom broju dodju, kako bi mogli uticati na rad skupštine. Svi dakle na skupštinu.

Oproštajni sastanak. U nedjelju dne 29. pr. mjeseca imao se je s nama rastati drug Obrad Dušan Glumac. Dabi se s drugovima pozdravio, a budući je morao iznedada otići, javio je nekim drugovima u subotu u 8 sati u več, da dodju na sastanak i da o-tale drugove, koje vide pozovu. Već u 3 sata napuni se društvena dvorana dupkom i nakon što je izabran za predsjednika drug Bek, a za zapisničara drug T. predsjednik pozdravivši prisutne na lijepom odazivu, podijeli riječ drugu G. da izvjesti o poslu današnjeg iznenadnog sastanka, jer uzroci odlazak druga Glumca ne bijaše poznat nikom osim članovima upravnog odbora. Drug Glumac navede razloge, koji ga sile kao i svakog beskućnika, da ide truhom za kruhom i reče, da se na današnjem sastanku mora s drugovima oprostiti i reći im posljednji zdravo, kao i zaželiti da sami nastavimo dalji rad na pravednoj našoj stvari, na izgradnji naše organizacije, koja mora postati neoboriva barikada, da čuva i brani interese potlačene raje radničke i težačke. Na taj glas sva lica prisutnih očitovaše potištenost, dok najednom dvoranom ne poleti uzvik: drug Glumac mora kod nas ostati, mi ćemo ga uzdržati, neka za nas radi kako je počeo; živio drug Glumac, živila socijalna demokracija. Na to drug Glumac nastavi: Ja sam, drugovi, uredio svoju stvar tako, da još osam dana ostajem, a konačni rezultat vidjećemo u nedjelju na skupštini, koju ćemo sazvati. Meni nije moguće, moj obraz ne podnosi, da od tuđih žuljeva živim, što mi se već s protivničke strane predbacuje proračunom, samo da se naša stvar omete. Dok sam imao rada i zarade, radio sam i na našoj stvari. A ako vas moradnem o taviti, ja ću se sjećati Šibenika, a ratiću tamo gdje dođem onoliko, koliko mi sile dopuštaju. Nemojte se sobazirati na jednoga čov-

jeka, već nastojmo da se svi osposbimo, da svi uzmožmo postati vođe i svjesni članovi naše odgancije. Jer dok stvar stoji na jednom čovjeku tu je malen napredak, a kad svaki na batar naše stvari donprinese dio rada, tad ćemo na bolje uspjehe moći računati. Danas naše društvo izlazi 300 članova i bilo bi žalosno, kad se ne bi našlo ljudi, da stvar svojim tokom povedu dalje tako, da nas prvi maj, taj praznik rada po prvi put zateče na bratskome okupu. (Burni: Živio!)

Pošto se sastanak pretvorio u skupštinu, osvrnuo se drug Glumac na rad građanskih stranaka i reče da nama u tim strankama nema mjesta, jer one su tu da štite interese kapitala i u njima vode riječ popovi i debeli advokati, kojih se interesi kose s interesima narodnim. Oni pričaju o svojoj borbi za mali puk samo zato, da narodno povjerenje u svojim rukama zadrže, da ga u svoje privatne ciljeve izrabe. (Odobranje).

Za to, drugovi, nemojmo slijepo nikom vjerovati, već nastojmo doći do sposobnosti, da svačiji rad uzmožemo ocijeniti. Do tog ćemo — reče — doći samim radom naše organizacije i čitanjem radničkih knjiga i novina. Mi vidimo i danas sva bezakonja i nepravdu koja se nad nama vrši kao i to da ni jedna gradj. stranka u ni jednom svom listu ne reče ni jedne riječi o svim prigonima i izrabljivanju, koje se na našoj klasi vrši od stane trutova, koji i sami tim strankama pripadaju. Pristajanje radnoga naroda uz građanske stranke isto je što i ovcu povjeriti vukovima da ih čuvaju. (Tako j). Štampa radnička jedina je, koja zastupa interese radnoga naroda i ona se otvoreno protivi današnjem nepravednom društvenom uređenju u kom šaka ljudi, koji ništa ne rade imaju sva bogatstva usvojim rukama a milijoni pčela radenica, radnika, moraju sav svoj život robovati i svojim radom te parazite hraniti i njima sve luksuze pribavljati. Iz našega lista to se može svak osjedočiti i ako tek kratko vrijeme opstoji. Naš list ne piše plaćena bogataška ruka, već ga pišu drugovi naši. Pisanje našega lista djelovalo je na naše izrabljivače, to uvidjamo. A i u buduće naš će list činiti svoju. Zato zauzimljimo se za nj svim silama, da preko njega uzmožemo širiti našu ideju u najzabavnija sela i šibati one, koji nas za ljude ne drže. (Živijo).

*

Budući se odlučilo da se za nedjelju sazove društvena skupština, to je rješavanje ove stvari odgodjeno, kako bi se svi članovi u tom pogledu izjavili.

Iza toga zaključio predjednik sastanak, a neki prisutni s drugom Jurišićem pred-

ložiše, da priredimo izlet do kuće druga Stipe Grubišića, što je i prihvaćeno. Povorka od 200 ljudi pošla je mirno iz društvenog stana. a baš na izlazu zatekosmo poznat g. čankolizca popovske „krajcaruše“ gvardijana Wuhrbranda, koji je, valjda, htjeo napisati izvještaj tamo njihovom listu. Neke šaljidžije počastiše gvardijana — sa hrrr, hrrr. Videći Wuhrbrand socijalističku povorku, kidnu brže bolje u djardin, da mu se oči ne bulje. Niko ništa nije znao. Ta ko bi mislio da u Šibeniku ima svjesnih radnika i težaka nakon svega popovskog mraka i zaglupljivanja i opsjena. I za to čudom se je svijet čudio, kad je ugledao našu povorku.

I tako se prijateljski sastanak pretvori u skupštinu i manifestaciju, koja uznemiruje šibenske patriote svih dlaka.

A skupštinu u nedjelju vidjećemo!

Pomoć listu. Vrijedni drug Domazet iz Spljeta poslao nam je u pomoć listu sakupljenih K 10:30 dobrovolj. prinosu, a priložiše: drug Babić K 2, Feste giando l' Ussita dal corceere delle cittadino g. Pavezza vittima del Clericalismo gli amici Cr. 8:30. Ujedno poručuje, da će se za list i nadalje neumorno zauzimati.

Dubrovnik: Drug Sirišćević poslao je takodjer u istu svrhu K 4:80, koje priložiše: Mišković B. K 1:20, Sirišćević J. K 1:20, Bernhard F. K 1:20, Končina A. K 1:20.

Treba da se i ostali drugovi ugledaju na rad ovih naših vrijednih drugova i da na isti način list potpomognu.

Prinose iz Šibenika iznijecemo u idućem broju.

Poziv. Ovim se pozivaju svi drugovi trgovine i prenosa prema zaključku gl. odbora, da u ponedjeljak dne 7. ovog mj. u 8 sati u veče dodju u društvene prostorije radi važnog dogovora.

Neurednost na brzojavu. U utorak u 3 sata i tri četvrti predata je jedna brzojavka za Spljet. Pošiljač brzojavke došao je u Spljet, a kad je upitao jeste li dobili brzojav? dobio je odgovor ne, jer da sam ga dobio, bio bi vas čekao. Pošiljač odgovori: Nije se čuditi, živimo u Dalmaciji! Bez komentara.

Novačenje. Vidla žaba gdje se konji kuju, pa digla nogu i ona. Tako i naši općinski oci, kopirali jednostavno sredstva — bosanske vlade, koja ima običaj nepoćudne ljude „buntovnike“ oblačiti u vojnički kaput kao što je učinila s drugom Nenadovićem u Sarajevu, nemoćavši na drugi način ovog buntovnika iz zemlje odstraniti. Tih su se sredstava prihvatili i naši oci sa općine, pa za 25. pr. mj. dodje pozivnica našem drugu G. da se ima predstaviti vojno-preglednom povjerenstvu, što je on i učinio. Do 30 ljudi bilo je na pregledbi. U komisiji je

bio g. načelnik. Za svo vrijeme pregledanja g. načelnik je prestajao, a kad je G. u preglednu sobu stupio, koji je bio zadnji po redu zvan, lice se je načelnikovo promijenilo. Izišavši ispod mjere, stupi G. pred liječnika, koji ga proglasi nesposobnim. Opet se načelnikovo lice promijenilo, uhvatila ga valjda drhtavica i sjede kraj ostalih povjerenika. Sredstvo ovo gospodi ne upali, račun se ne ispuni i tako G. ostade prost, a mudrijaši doživješe zasluženi — fijasko.

Predzadnji broj popovske „krajcaruše“ šuti kao zaliven o nama. Vidi se iz mračnjakog muka, da ih naši udarci pogodiše u živac. I bolje da muče, jer je svo njihovo glagoljanje pljuvačka uz vjetar medju svijesnim radnicima i težacima.

Tuberkulozu može dobiti svaki, koji je želi imati u željezničkim vagonima osobito u onim Šibenik—Perković. Napredni narodi troše milijone za suzbijanje tuberkuloze, a kod nas se po željeznici ova opasna bolest širi. Ali uprava željeznice šteti i ne će da namjesti 1—2 čovjeka, koji bi vagone u redu držali. Ta gospoda se, koja nešto znaju voze u I. i II. razredu, a za raju nije ni briga. Bilo bi dobro da se ovo uredi, a i broj kola prema potrebi da se poveća, da se narod ne vozi kao gnjile kruške.

Brošura druga Dorbića izašla je i dijeli se makte. Ko je želi imati, neka se obrati na naše uredništvo. Tu se u potpunom svijetlu crta ona skupina ljudi koja se okuplja oko makte-lista, koji ima oko 3000 „pretplatnika“. I sad ta družinica šuti.

Grveni kalendar treba da kupi svaki radnik, jer je to naš radnički kalendar, a izdaje ga Jugoslavenska socijalistička nakladna zadruha „Naša snaga“. Cijena je jako mala te ne stoji više nego 50 para, a sadržaj je veoma poučan. Narudžbe prima i naše uredništvo. Uz narudžbu valja priložiti 10 para za poštarinu.

Isto tako mogu se u našem uredništvu nabaviti i druge poučne socijalističke brošurice, koje bi svaki radnik trebao imati i pročitati e bi shvatio nauku socijalizma. Imamo takodje i „Špansku Inkviziciju“. Sve ove knjižice mogu se nabaviti uz neznatnu cijenu. Svakom je radniku dužnost da ove knjige preporučuje na čitanje. Jer znanje je moć.

Bogataši ne proizvode ništa, a imaju sve, radnici proizvode sve, a nemaju ništa. To je pravedno!?

Onim radnicima i težacima, koji ne znaju čitati, pročitaj ti naše novine, da čuju da li pravo govore.